

Bohumil Nýdl:

STAV ÚSTAVNÍHO PROJEDNÁVÁNÍ VLÁDNÍHO NÁVRHU ZÁKONA O SOUDNÍ PŘÍSLUŠNOSTI A CIVILNÍHO ŘÁDU SOUDNÍHO.

Subkomitét ústavněprávních výborů poslanecké sněmovny a senátu Národního shromáždění republiky Československé, zřízený podle zákona ze dne 12. března 1937, č. 41 Sb. z. a n., k projednání zákona o soudní příslušnosti a civilního řádu soudního, zabýval se návrhem těchto zákonů dosud ve schůzích konaných ve dnech 7., 8., 14., 15., 21. a 22. října 1937, 20., 21., 27. a 28. ledna 1938, 10., 11. a 17. února 1938. Většina změn zde provedených a přijatých zpravidla jako návrh referentův byla zatím jen povahy stylistické a netřeba se o nich zmiňovati. Ale i věcné změny jsou z velké části dosud jen podřadného významu a nedotkly se nijak podstatně původní povahy předpisů, v jejichž rámci byly provedeny. Sluší ovšem podotknouti, že řada námětů na novou úpravu některých předpisů, o nichž nebylo docíleno shody, vyhrazena byla jednání zvláštní užší komise, která je uváží a subkomitétu o nich podá zprávu. Ježto lze očekávati, že přijaté odchylky od vládního návrhu budou pravděpodobně přijaty i ve výborech a pak i v plenu obou sněmoven, zaznamenávám tu s laskavým svolením pánů předsedů subkomitétu, pana poslance Dr. Mičury a pana senátora Dr. Miloty, pro informaci právnické veřejnosti stručně dosud přijaté odchylky od původního znění vládního návrhu. Současně pak zaznamenávají se i body vyhrazené t. zv. užší komisi. Předpokládám ovšem, že čtenář bude tento článek čísti s textem vládního návrhu v ruce, ježto stručnost, přikázaná tu již samou podstatou věci, nedovolila by jinak postřehnouti dobře vnitřní souvislost změn.

I. Zákon o soudní příslušnosti.

§ 3. Vyloučena výslovná zmínka o okresním i krajském soudu obchodním, ježto jinak je obchodní soudnictví upraveno vesměs jen v uvozovacím zákoně.

§ 7. Užší komisi přenecháno uvážiti náměty na zvýšení hranice příslušnosti samosoudců u krajských soudů, jakož i námět, aby v manželských sporech zůstala aspoň fakultativní příslušnost senátu.

§ 10. Na rozdíl od dosavadního stavu mají nově hlasovati mladší členové senátu před staršími, aby nebyli ovlivňováni ohledy na autoritu a eventuelní služební nadřízenost.

§ 17, č. 6. Užší komisi vyhrazeno rozhodnouti o tom, zda by neměla býti formulace širší, aby výslovně postihovala i případy obrácené, t. j. aby byl vyloučen z nového rozhodování v nižší stoličce soudce, který se účastnil při vydání rozsudku ve stoličce vyšší, která věc odkázala do stoličky nižší.

§ 22, odst. 1. Aby o odmítání presidenta sborového soudu nerozhodoval soud, o jehož presidenta jde, ustanoveno, že i v tomto případě rozhoduje o odmítnutí sborový soud nadřízený podle pořadí stolic, a sice ze stejných důvodů, jimiž motivována shora změna u § 10.

§ 23, odst. 2. Obrat »soud druhé stoličky« nahrazen obratem »soud nadřízený podle pořadí stolic«, ježto půjde snad někdy i o nejvyšší soud, v kterémžto případě se nehodí původní obrat, znamenající v ustáleném slova smyslu zpravidla jen soud krajský nebo vrchní.

§ 25, odst. 1. Zde byl přijat jako druhá věta k dosavadnímu textu dodatek, podle něhož ustanovení o tom, že se odmítaný soudce musí zásadně až do pravomocného

rozhodnutí o odmítnutí zdržeti všech úkonů, pokud nejde o úkony, jež nedopouštějí odkladu, neplatí, opírá-li se nové odmítnutí o důvod, o němž bylo již pravomocně rozhodnuto. Tohoto ustanovení postrádala praxe, ježto dosud, jakmile k odmítnutí došlo, nesměl odmítnutý soudce dále jednat, ač odmítající strana uváděla znovu stejné důvody odmítací, jež již jednou nebyly uznány za postačující k odmítnutí, a ač bylo tedy od počátku jasno, že odmítnutí nemůže mít ani v novém případě úspěchu.

§ 29. Ač zde nejde vlastně o věcnou změnu, sluší zaznamenati, že obrat »v právních věcech, které byly u něho řádně zahájeny,« nahrazen byl obratem »v právních věcech, o kterých bylo u něho řízení řádně zahájeno,« aby již znění zákona v souhlase s teorií i praxí jasně ukazovalo, že se tu nemíní »zahájení rozepře« v technickém smyslu a vznikající zásadně až doručením žaloby, nýbrž že t. zv. perpetuatio fori počíná již podáním žaloby na soud, když jinak užívá se někdy výrazu »věc« ve smyslu »rozepře«.

§ 33. Text, jenž byl nově rozdělen na tři odstavce, byl doplněn ustanovením (odstavec 2), že v místech, kde je několik okresních soudů, lze překročit hranice i tehdy, je-li to v zájmu urychlení řízení, aby na př. v Praze nebyl vázán jeden okresní soud normálními předpisy o vázanosti na svůj obvod, když může mnohem úspěšněji úkon ten provést sám na místě, které je sice již v obvodu druhého okresního soudu, ale přece jenom ještě v Praze. Soud, v jehož obvodu byl nebo má být úkol proveden, bude o úkonu zpraven, a to podle možnosti předem.

§ 42. Zde byla provedena změna v tom smyslu, že dosavadní přísný předpis § 42, odst. 2 o zrušení řízení dokonce již pravomocně skončeného neplatí v poměru mezi soudy řádnými a mimořádnými, nýbrž zůstává omezen jen na případy, kdy jde o věc odňatou tuzemskému soudnictví podle mezinárodních smluv nebo kdy věc nepatří vůbec před soudy.

§ 49. Užší komise má především rozhodnouti o námětu na zvýšení dosavadní hranice 5000 Kč, rozhodne pro věcnou příslušnost okresních soudů. Zpráva o jednání subkomitétu výslovně zdůrazní, že i pod č. 3 zahrnutý jsou případy, kdy plnila za povinného osoba třetí, stejně jako pod č. 2 (srov. ostatně již důvodovou zprávu k vládnímu návrhu). Jinak provedeny byly pod č. 3, 4 a 5 různé menší změny, pod č. 3 zejména výslovně uvedeny spory o výměnek, ježto vzhledem k nové úpravě výměnku ve vládním návrhu občanského zákoníka nepůjde snad ani o opětující se dávky, ani o důchod, ani o reálné břemeno.

§ 55. Do textu pojat výslovný doplněk, že toto ustanovení platí s výhradou toho, co ustanoveno v § 49, odst. 1, č. 4, aby nebylo pochybností, že v těchto případech zůstává věcná příslušnost okresního soudu bez ohledu na výši pohledávky nebo zástavy nedotčena.

§ 56. Obrat »toho, co příště bude přijato,« nahrazen obratem »budoucích požitků a plnění,« ježto nelze vědět předem, co skutečně přijato bude.

§ 58. V odstavci 1, ve větě první vložena za slovy »krajského soudu« v závorce citace § 41, aby tím bylo naznačeno, že toto oprávnění má soud jenom při zkoumání své příslušnosti podle § 41, nikoliv snad později.

§ 61. V odstavci 2 byla příslušnost československých soudů podle posledního bydliště nebo pobytu omezena jen na spory pro závazky, jež ze zdejšího pobytu osob, které tu nyní ani nepobývají, ani jejichž pobyt není znám, vzešly, nebo jež zde mají být splněny — podobně jako je tomu dosud v § 67 j. n. — ježto není důvodu umožňovati všeobecně přístup k československým soudům bez jakékoliv souvislosti věci k zdejšímu teritoriu, není-li tu již ani přítomného vztahu personálního. V této souvislosti třeba upozorniti, že užšímu výboru zůstaveno vůbec uvážiti, jaký má být v celé této partii poměr mezi výrazy »bydliště«, »pobyt« a »trvalý pobyt«.

§ 71. Odstavec 1 byl na konci částečně přestylisován a příslušnost v případě, kdy tu manželé ani neměli posledního společného bydliště, omezena na případy, kdy tu oba manželé (nyní) bydlí, ježto ani tu není důvodu, aby byly zdejší soudy zaměstnávány statusovými spory cizinců, nemají-li oba manželé — cizinci aspoň v čas sporu nějakého vztahu k zdejšímu území. Zároveň bylo ustanoveno, že ministerstvo spravedlnosti závazně rozhoduje spornou snad otázku, zda cizí stát přiznává rozsudkům našich soudů ve statusových sporech svých příslušníků právní účinnost.

§ 72. V odstavci 1 i. f. nahrazen obrat »kde je projednání pozůstalosti zahájeno,« obratem »kde je soud příslušný k projednání pozůstalosti,«, ježto někdy k projednání pozůstalosti nedochází (srov. na př. Slovensko). K odstranění pochybností připojen byl pak nový odstavec 3 tohoto znění: »U soudu uvedeného v předchozích odstavcích lze podati žaloby jenom do pravomocného skončení pozůstalostního řízení.«

§ 81, odst. 1. Možnost použití tohoto fora byla rozšířena tím, že místo slova »obchodu« bylo užito slova »podniku«.

§ 82. odst. 2. Užší komisi byla vyhrazena nová formulace, která by odstranila pochybnosti v případech, kdy žalovaný vedle námítky zde předpokládané vznesl sice i námítku z jiného důvodu, ale ta se ukáže zjola bezdůvodnou a žalobce zatím snad listinu předloží, resp. pochybnosti o tom, do kdy lze případně ještě vůbec listinu předložit.

§ 84. V odstavci 1 se na rozdíl od dosavadní úpravy žádá, resp. na druhé straně i postačí, jestliže faktura dojde téhož dne, kdy došlo zboží, nebo již před ním, čímž se usnadňuje důkaz o fakturové příslušnosti (faktura tedy nemusí dojít se zbožím nebo před ním, nýbrž stačí, dojde-li až po zboží, ale přece jenom ještě téhož dne jako zboží). Zároveň bylo v zákoně výslovně vyjádřeno, že fakturová doložka musí být zřetelná. Ve zprávě o jednání subkomitétu bude pak zdůrazněno, že se tak děje v zájmu ochrany kupitele, jenž nemá být zaskočen přijetím faktury, která obsahuje doložku často jen málo patrnou.

§ 90. Vyskytl se námět, aby zde v novém odstavci bylo ustanoveno, že žaloby uvedené v § 82, odst. 1 na osoby, které zde nemají bydliště, mohou být podány u soudu toho místa, na kterém má být smlouva splněna podle zákona (tedy soud zákonného splniště), ale užší komise má rozhodnouti, zde má tento dodatek být pojat sem, či do § 82.

§ 95. V odstavci 1 byla především vyškrtnuta poslední věta a zásada zde vyslovená pojata do nového § 96 v rozsahu daleko širším (»Příslušnost podle §§ 82, 83, 84 a 95 se vztahuje na právní nástupce obou stran, aniž je třeba prokazovati převod listinou«), v odstavci 3 byla pak judikaturou jinak již uznaná a ve vládním návrhu vyslovená myšlenka nově formulována tak, aby snad nebyl kladen důraz na slovní označení výlučnosti v úmluvě, obratem: »je-li úmluva o výlučnosti zřejma z listiny«. — Jinak bylo užšímu výboru vyhrazeno rozhodnouti, zda a jaké další kautely by se doporučovaly na ochranu těch, kdož podepsali na př. úmluvu o příslušnosti nebo o splništi, aniž si toho byli vědomi, podepisující celkovou úmluvu, v níž byla takováto úmluva o příslušnosti nebo o splništi na pohled skryta.

II. Civilní řád soudní.

§ 3. V poslední větě byl škrtnut dodatek následující za slovy »zákonný zástupce«, aby nespádl k domněnce, že je snad třeba zkoumati, zda zákoný zástupce zřízený podle cizího práva jest v daném případě ke konkrétnímu úkonu podle cizího práva také oprávněn.

§ 7. Na konci odstavce 1 bylo dodáno, že v takovýchto případech soud žalobu odmítne (tak si sice soudy počínají již dnes, ale není to výslovně předepsáno).

§ 12. V odstavci 2 nahrazen obrat »všem společníkům« obratem »pro všechny společníky«, aby byl jasně vyloučen výklad, že zde má snad rozhodovati názor společníků. Slova »na první pohled« byla škrtnuta. Užší komise má pak rozhodnouti o námětu, aby použití odstavce 3 bylo vyloučeno nejen při soudním smíru, ale i při vzdání se nebo uznání nároku.

§ 13. Odstavec 2 byl nově upraven tak, aby bylo zřejmo, že předpis o obeslání obmeskalých společníků platí jen tenkrát, jestliže jen někteří z nich dřívější rok zmeškali, protože kdyby zmeškali všichni, postížení budou všichni následky zmeškání.

§ 19, odst. 1. Možnost opovědění rozepře omezena časově pravomocným skončením sporu a doslov »jestliže se již započal« vypuštěn, protože před započtím sporu není důvodu k tomu, aby civilní řád soudní nějakou notifikaci jako podmínku pro vznik soukromoprávních účinků upravoval. Nebylo by před sporem mnohdy ani jasno, u kterého soudu by měl být tento postup zahájen.

§ 25. Užší komise rozhodne o námětu, aby i při prvním roku u krajských soudů bylo předepsáno nucené zastoupení advokátem.

§ 26. Zpráva o jednání subkomitétu zdůrazní, že tu záleží na vnitřní kvalifikaci osob, o něž jde, a že, jakmile byla jednou nabyta, neztrácí se ani tím, že snad byla taková osoba na př. pensionována nebo z trestu propuštěna.

§ 31. Užší komise rozhodne i o námětu, aby na konci odstavce 2 byla škrtnuta slova »a u něho zaměstnaným«, aby prý byla v praxi ulehčena substituce zde upravovaná.

§ 35. Formulace předpisů o výpovědi, resp. odvolání procesní plné moci byla vyhrazena dalšímu jednání.

§ 36, odst. 2. Škrtnuta byla věta o nemožnosti danou zde lhůtu prodloužit, ježto prý někdy nelze pro vyšší moc lhůtu dodržeti a není důvodu, aby i zde muselo vždy dojít k odmítnutí žaloby nebo žalobní odpovědi.

§ 37, odst. 1. Kategoricky znějící obrat »připustí ji sice soud« nahrazen byl fakultativním »může ji soud sice připustiti«.

§ 39. V odstavci 2 nahrazeno bylo slovo »zapravených« slovem »vzniklých«, ježto jen na tom záleží, zda náklady stranám vznikly, a nikoliv na tom, zda byly efektivně zapraveny.

§ 40. Za odstavec 2, jednající o ustanovení odměny advokátovy podlé sazeb, připojena další věta: »Výšší odměna, nežli jest ustanoveno v sazbě, může býti určena za výkony, které nelze průměrně oceniti, zvláště v případech obtížných a složitých«, aby byla získána bezpečná zákonná opora pro podrobnou úpravu ve vlastních sazbách. Dosavadní odstavec 4 byl vypuštěn, ježto úprava zde zamýšlená bude uskutečněna v současně připravovaném advokátním řádu, a to v rozsahu širším (nejen pro řízení sporné). Ve smyslu soudní praxe zařaden byl pak nový odstavec 4 tohoto znění: »Je-li stranou ve sporu úřední orgán, postihuje povinnost nahraditi náklady onen právní podmět nebo jmění, v jejichž zájmu se spor vede. Není-li tu takového podmětu nebo jmění, odpadá výrok o povinnosti k náhradě nákladů.« Myslí se tu na př. na opatrovníka zřízeného k obhájení manželského původu dítěte.

§ 41, odst. 1. Ve větě druhé bylo výslovně stanoveno, že případem, o který tu jde, je i případ, kdy byla strana sama soudem obeslána, třebaš je snad zastoupena advokátem.

§ 44. Užší komise uváží námět, aby bylo přijato ustanovení obdobné předpisu § 428 o. s. p.

§ 48. V odstavci 1 předepsáno, že před rozhodnutím musí býti osoby, o něž jde, vyslechnuty.

§ 50. Odstavec 3 byl doplněn ustanovením, že výše nákladů opravného řízení určená opravným soudem nemůže býti napadena opravným prostředkem, převzal-li ji soud nižší stolice do svého rozhodnutí o nákladech.

§ 51. Odstavec 2 byl nově upraven takto: »Je-li vydán rozsudek částečný nebo mezitímní, vyhradí v něm soud výrok o náhradě nákladů rozhodnutí konečnému. Ustanovení toto neplatí, byla-li žaloba co do důvodu zamítnuta.« Na rozdíl od vládního návrhu bylo zde tedy vyhrazeno rozhodování o nákladech zásadně rozhodnutí konečnému a jediná výjimka platí pro mezitímní rozsudek, jímž bylo uznáno, že žalobní nárok není po právu; takovýto rozsudek totiž, jakmile nabude právní moci, stává se rozsudkem konečným a právě pro tento případ nutno v něm již předem rozhodnouti o nákladech sporu. Ustanovení odstavce 4 bylo přeřazeno jako odstavec 3 do § 53.

§ 53. V odstavci 1 bylo novou dikcí jasně naznačeno, že strany musí předložit seznam nákladů v době zde stanovené pod ztrátou nároku, arci k výzvě soudu. Aby však bylo vyhověno přáním advokátů a nalezeno kompromisní a přece zákonnému předpisu odpovídající řešení zvláště v případech, kdy straně okamžitě předložení (často složitého) seznamu nákladů činí potíže, bylo v novém odstavci 2 ustanoveno, že v řízení před první stolicí mohou strany předložit seznam nákladů v neproduktivně třídenní lhůtě po skončení jednání, ale jen v případech, kdy soudce ve smyslu § 52, odst. 2 může vyměření nákladů vyhraditi písemnému vyhotovení rozsudku nebo usnesení. Nelze tedy užiti tohoto ustanovení tenkrát, když se rozsudek nebo usnesení písemně nedoručuje (na př. rozsudek na základě vzdání nebo uznání, prohlášený v přítomnosti obou stran — § 419, odst. 3).

§ 55. V odstavci 1 škrtnuta slova »není-li jich«, ježto by nebylo lze dobře posouditi, je-li tato podmínka splněna (je jen na straně, má-li hotové peníze nebo papíry požívající pupilární jistoty). Užší komisi bylo pak vyhrazeno řešení otázky, nemá-li býti činěn rozdíl mezi papíry státními a papíry požívajícími pupilární jistoty na jedné straně a jinými cennými papíry na straně druhé.

§ 56, odst. 2, č. 2: I zde rozhodne užší komise o námětu, aby se u žalobců, jimiž jsou osoby bez státního občanství, požadoval aspoň jednorozční pobyt v tuzemsku.

§ 62. V odstavci 1 se nově mluví o »nutné výživě« místo o »nutznou výživě«, ale při tom vysloven názor, že to neznamená nijakou podstatnou změnu. Podobně i v § 71, odst. 4.

§ 63. Pod č. 1 bylo výslovně řečeno (dosud tak — v podstatě stejně — ustanovoval § 10, odst. 4 cis. nař. ze dne 15. září 1915, č. 279 ř. z., o soudních poplatcích, ale rozhodným okamžikem bylo tu předložení vysvědčení), že zmíněné tam osvobození počíná již ode dne podání žádosti za propůjčení práva chudých (§ 64). Užší komise má uvážit námět, má-li soud chudé straně zříditi podle okolností advokáta i ve sporech neadvokátských. Dikce pod č. 4 byla zvolena tak, aby kryla jasně i případy (podle praxe již takto řešené), kdy bylo právo chudých propůjčeno žalovanému.

§ 64. Podrobná stylisace odstavce 2 byla vyhrazena užší komisi, která má hleděti i k tomu, aby bylo náležitým způsobem kryto vládní nařízení zamýšlené podle

odstavce 3. V odstavci 5 bylo výslovně řečeno, že o tom, zda jsou tu podmínky pro udělení práva chudých, rozhoduje soud procesní.

§ 66. Odstavec 2 byl rozšířen ustanovením, podle něhož soud může vyzvatí výbor advokátní komory, aby jmenoval jiného advokáta, má-li za to, že podle poměrů je toho nutně třeba (na př. advokát zřízený chudé straně jest zpřízněn s odpůrcem chudé strany nebo je sám s chudou stranou ve sporu).

§ 67. V odstavci 1 má nově rozhodovati sídlo advokáta a nikoliv jeho bydliště. Odstavec 2 byl nově formulován tak, aby z něho jasně vyplývala myšlenka, že ustanovení odstavce 1 neplatí, jsou-li oba okresní soudy v témže místě.

§ 68. V odstavci 2 byla výslovně stanovena povinnost advokáta provést i po zániku práva chudých pro smrt strany úkony nutné k tomu, aby strana byla uchráněna právní újmy. Užší komise pak uváží, zda by zde neměla býti učiněna další opatření na prospěch dědiců v době, než si právo chudých sami opatří.

§ 69. V odstavci 2 bylo užito obratu »odpovídá« místo »ručí«, aby bylo naznačeno, že nejde o závazek podpůrný, nýbrž přímý.

§ 70. Jelikož byl původní odstavec 4 z § 40 vypuštěn (viz shora), bylo ustanovení § 70, odst. 1 rozšířeno v nově upraveném odstavci 2 i na odměnu a výdaje advokáta zřízeného chudé straně a ustanoveno, že si odpůrce může započísti pouze ty náklady, které mu byly v tomto sporu přiřčeny proti chudé straně, a že jakékoliv jiné námitky z právního poměru mezi chudou stranou a odpůrcem jsou vyloučeny.

§ 76. Užší komise uváží, zda je tu vhodné užítí obratu »stručně«, jenž prý činil potíže při projednávání zákona o nejvyšším správním soudě.

§ 85. Bude-li původní podání nahrazeno podáním novým (odstavec 2), nutno přiložití původní podání vždy, tedy nejen, jestliže se obsahově odchyľuje, protože by jinak nebylo lze ani posouditi, zda k nějakým odchylkám došlo. Odstavce 3 a 4 byly navzájem přemístěny a v takto nově označeném odstavci 4 upraven jinak případ, kdy byly sice vady napraveny, ale podání obsahuje změny a doplňky nepřípustné podle odstavce 2; v tomto případě nesmí býti ke změnám a doplňkům přihlíženo, ale nedochází k odmítnutí podání.

§ 87. Text odstavce 1 byl upraven tak, že postihuje jednak případy porušení povinné úcty k soudu, jednak případy, kdy je obsah podání jinak neslušný nebo urážlivý. Nově připojený odstavec 3 výslovně ustanovuje, že potrestáním podle předchozích odstavců není vyloučeno stíhání soudem trestním.

§ 94. Před dosavadním odstavcem 3, jenž se stal odstavcem 4, bylo znovu přijato ustanovení o povinnosti strany bydlicí v cizině pojmenovati zmocněnce pro doručování a o následcích spojených s neuposlechnutím takového soudního příkazu.

§ 95. V odstavci 1 bylo výslovně zdůrazněno, že doručování v neděli, v zákonný den sváteční nebo památný se připouští jen ze závažných důvodů. Podobně doručování v noci (odstavec 3) připuštěno jen výjimečně v nezbytné potřebě.

§§ 97 a 98 byly zcela přepracovány a vyloučeno zejména doručování do rukou osob služebných a do rukou pronajímatele nebo dozorcí osoby jím ustanovené. Výslovně pak předepsáno, že při náhradním doručení třeba se postarati o náležitě poučení osoby, která zásilku přijala.

§ 112. Užší komise rozhodne o námětu, aby se ustanovení odstavce 3 rozšířilo na všechny opatrovníky.

§ 116, odst. 2. Lhůty konečné definovány nově jako lhůty, jejichž prodloužení není dovoleno, aby dosavadní díkce nesváděla k názoru, že, má-li býti nějaká lhůta lhůtou konečnou, musí býti vždy výslovně zapověděno její prodloužení (na některých místech se prostě mluví jen o lhůtách konečných, na př. § 470, odst. 1, § 474, odst. 2, § 510, odst. 2, § 526, odst. 1., § 557, § 590, odst. 1).

§ 119. Odstavec 4 byl nově formulován takto: »Je-li úkon vázaný lhůtou, učiněn v případech, kde to zákon dovoluje, u jiného soudu než u soudu pro tento úkon jinak příslušného, je lhůta zachována, stal-li se úkon včas u onoho jiného soudu.« Pro pochopení tohoto předpisu vůbec lze dodatkem k tomu, co uvedeno již v důvodové zprávě k vládnímu návrhu, říci, že jde jen o případy § 63, č. 4, § 72, odst. 3 a § 569, odst. 2.

§ 126. Kromě čekárny jmenována i chodba jako místo vyvolání věci.

§ 141, odst. 1. K odmítnutí návrhu na povolení navrácení k předešlému stavu dojde i tenkrát, je-li toto navrácení podle zákona nepřípustné.

§ 142. V odstavci 4 nahrazeno slovo »patrně« slovem »zřejmě«, aby původní obrat nesváděl k domněnce, že ho tu bylo užito ve smyslu slůvka »snad«.

§ 147. Odstavec 1 formulován nově takto: »Proti rozhodnutí, jímž bylo povoleno navrácení k stavu předešlému, není opravného prostředku, leč bylo-li povoleno, ačkoliv je to podle zákona nepřípustné (§ 141, odst. 1, § 142, odst. 3).« Je tedy právo rekursu ve srovnání s vládním návrhem rozšířeno i na případy jinak nepřípustnosti

návrhu na navrácení k předešlému stavu než z důvodu § 143, odst. 3, tedy na př. proti povolení navrácení k předešlému stavu pro zmeškání lhůty k námitkám v řízení nájemním.

§ 154, odst. 1. Citace §§ 25 a 26 byla škrtnuta a na konci odstavce nahrazena samostatnou větou tohoto znění. »Totéž platí v případech zastupování strany osobami v § 26 uvedenými.« Nebylo totiž úmyslem (sr. odstavec 3) omezit případ přerušeni jen na případy nuceného zastupování advokátem.

§ 156. Vložením v tisku vynechané čárky mezi slovy »úředního nařízení« a »pro mobilisaci« odstraněny byly pochybnosti uváděné při výkladu odstavce 1, je-li totiž nutno odloučení místa pro mobilisaci nebo pro válku nejprve deklarovati nějakým úředním nařízením, má-li dojít k přerušeni, což nebylo zamýšleno.

§ 157. Odstavec 2 byl nově upraven takto: »Procesní úkony předsevzaté za přerušeni nemají právního účinku a soud je z úřední moci odmítne, po případě dodatečně vyřkne jejich nepřipustnost. To se nevztahuje na takové procesní úkony, které mohou obstáti bez újmy stran.« Takto byla jasně vyjádřena myšlenka uváděná na vysvětlenou tohoto předpisu v důvodové zprávě.

§ 161. Vzhledem k nové úpravě § 157, odst. 2 byl doslov »odst. 3, věta poslední« nahrazen slovy »odst. 2 ve větě druhé a v odstavci 3 ve větě druhé«. Současně bylo vzhledem k důvodové zprávě na str. 319 vládního návrhu znovu uvažováno o tom, zda řešení zde uvedené vyplývá ze znění § 161, a zjištěno, že nikoliv. Také uvažováno, nemělo-li by řešení uvedené v důvodové zprávě pojato býti do zákona, ale uznáno, že se to nedoporučuje.

§§ 163 až 165. Ustanovení o klidu řízení byla nově přeskupena. Při tom bylo jasně již v § 163 vyjádřeno, že pro klid řízení nemůže se pokračovati jednak před uplynutím tří měsíců ode dne, kdy byla dohoda soudu oznámena, jednak před uplynutím delší doby smluvené mezi stranami pro klid řízení. Rovněž bylo stanoveno, že klid řízení nastává i tehdy, když se strany k ústnímu jednání dostavily, ale ve věci neprojednávají.*)

Vladimír Verner :

JAK SE NAROZENÍM NABÝVÁ ČESKOSLOVENSKÉHO STÁTNÍHO OBČANSTVÍ.

Státní občanství je osobní právní poměr určité fyzické osoby k určitému státu. Vzniká tedy právo státního občana zároveň se vznikem fyzické osoby, tedy jejím zrozením.

Československý právní řád vychází při tom ze zásady *iuris sanguinis*, to jest, že zrozením nabývá se toho státního občanství, které má osoba, od níž zrozené dítě podle zákona pochází, tedy u manželských dětí toho, které má otec, u nemanželských dětí toho, které má nemanželská matka, a to bez ohledu na to, zda dítě se narodí v tuzemsku či v cizině (§ 28 obec. obč. zák.; § 3 zák. čl. L:1879). Přece však podle úsluví, že žádné pravidlo není bez výjimky, i místo narození určité osoby je někdy rozhodné pro otázku státního občanství. Nepřihlížíme ovšem k případům, kdy dítě narozené v cizině z československých státních občanů, nabývá státního občanství ve státu zrození. V takovém případě je dítě současně i československým státním občanem. Jde nám však o případy, kdy za československého státního občana se považuje někdo z toho důvodu, že se narodil na území Československé republiky, ovšem, přistoupí-li k tomu jisté další okolnosti. Jsou to případy, které nejsou ani tak řídké, jak by se zdálo, případy, které do československého právního řádu byly uvedeny ústavním zákonem ze dne 9. dubna 1920, č. 236 Sb. z. a n., kterým se provádí příslušná ustanovení

*) Přehled dalších změn a úprav přineseme v příštích číslech.